

NÉPNEVELŐ.

KATH. NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI LAP.

<p>Megjelenik a szorgalmi időben minden hó 15-én és 30-án. Előfizetési ár: Egy évre 2 frt Félévre 1 frt Egyes szám ára 10 kr.</p>	<p>Szerkesztő és laptulajdonos: Dr. Komlóssy Ferencz. Főmunkatárs: Zelliger Vilmos.</p>	<p>Az előfizetések, valamint a lap szellemi részét illető közlemények a „Népevelő” szerkesztőségére címezve Budapestre (VI. Érsek-utca 2. szám) küldendők.</p>
---	--	--

TARTALOM: Egy elfelejtett pont. (Felszólalás a nyugdíj-revizió alkalmával.) Várnaytól. — A tanító halálakor. Szokoly Istvántól. — Minő babonák uralkodnak a nép között, s hogyan lehetne azokat kiirtani. Ginzery Nándortól. Tárca: „Már az más!” Vasastelepitől. — Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Szerkesztői telefon — Hirdetések.

Egy elfelejtett pont.

— Felszólalás a nyugdíj-revizió alkalmával. —

A mint illetékes körökből értesültem, nagyon számítgatnak már a magas miniszteriumban, s majd ezen számítások alapján akarják a tanítói nyugdíjt úgy rendezni, hogy azok, kik 40 és még több évig szolgálták a hazát, mint annak napszámosai, ne legyenek azután a nemzet napszámosai. Vagy talán nem koldus az, kinek egy évre 84 vagy 100 frt nyugdíjt adnak? Egy óra 7—8 firtot, a mi tesz naponta 22—28 krt. Nem neveti-e ki még a legutolsó koldus is azt a nyugdíjas tanítót, a ki ezt élvezzi? Hisz még a legszegényebb vidéken is képes ennyit összekoldulni, pedig neki nem kellett 40 évig tanítóskodnia! De hát utoljára ez évről-évre javul, míg elérjük a 300 firtos nyugdíjat s nem is erről szól az ének, hanem egy más pontról. Ha elgondolodom arról, hogy mi tanítók családjainkat hogy vagyunk kénytelenek eltartani szűk fizetésünkéből és hogy mikép kell mellékkeresetek után néznünk, hogy ez lehetséges legyen; mennyire kell a tanító nejeinek megerősíteni esztét-keztét, hogy a helyzet színvonalán fenmaradhassanak; a tanító és neje úgy tűnnek fel előttem, mint két ember, ki gummi takaróval takarózik s hogy ez sikerülhessen, kénytelenek azt erővel széthuzni. Képzhető már most, hogy a gyermekek száma gyarapodva, az erőfeszítésnek is mindinkább erősebbnek kell lenni. Mily nagy zökkenésnek kell tehát beállani, hogy ha a főerő el-lankad s kezéből a megfeszített takaró kiesve, hátra hagyott kedveseit a haza irgalmára hagyja? Szomorú kép tárul fel olyankor kartársaim szeme előtt; eleget is látták már, de mikor nem segíthetünk, mert magunk is oly helyzetben vagyunk, hogy magunknak is segély kellene. Elismerik ugyan ország-szerte, hogy jobb sorsot érdemlünk, de hát mikor nincs pénz!!!

A szegény hátramaradt özvegy első teendője, hogy háztartását, mely amugy is szűk volt, még szűkebbre vonja össze, mert az eddigi jövedelem lepad majdnem harmadrészére. Ennek egyik főfeltétele mindenesetre az lesz, hogy kisebb lakásba

huzza meg magát övével és itt van az a pont, a melyről eddig megfeledkeztünk. Ha a tanító természetesen lakással bírt, úgy rendesen fél évig még ott hagyják lakni és az nagyon helyes, de a hol lakbérilletményt kapnak a tanítók, ott elhalálozása után rögtön beszüntetvén összes illetményeit, lakbérrel többé szó sincs. Helyes-e ez? méltányos-e ez?

Nemcsak, hogy a családfő esetleges hosszabb betegsége és a temetési költségek által az amugy is gyenge lábon álló tanítói finaneziák erősen meg lesznek támadva, kénytelen még a szegény özvegy félévig erején fölüli lakást tartani és ez sokszor oly mély sebet ejt erszéynén, hogy azt sok ideig megsínyli a család. És ez tulnyomólag a kisebb fizetésű tanító családját éri, mert a jobban dotált kántori, igazgatói állomások nagyobbára lakással vannak összekötve. De jelen felszólalásom őket is érdekelheti, amennyiben az ilyen állomásokról meg van ugyan, a mint fennebb említettem, az hogy az özvegy félévig ott lakhat, de nem törvénybe iktatva, hanem esetről-esetre engedélyezve, a mi mindig valami bizonytalan.

Ime tehát összes kartársaimhoz fordulok, kérdeve, nem volna-e szükséges ez irányban is lépéseket tenni, hogy ezen az állapoton változás essék? Hiszen nem magunkért kérünk, hanem azokért, kik kenyerünkben azért osztozkodtak, hogy rögzös pályánk befutásában oldalunk mellett állva, velünk érezzenek, bunkat, bajainkat velünk megosztják, hogy könnyebben elviselhetők legyenek s hogy életünkre derüfényt árasztanak. Ezekért kell, hogy szavunkat felemeljük és meg vagyok győződve, hogy kartársaim megértik szózatomat és méltányosnak, követésre méltónak fogják találni.

Most még budapesti kollégáimhoz fordulok, kik nagy számmal lévén, hatalmas mozgalmat indíthatnának e téren, mert hiszem, hogy ők is elismerik e szerény czikk jogosult voltát és szavam nem lesz csak a pusztában kiáltó szó.

Várnay.

A tanító halálakor.

„Még ma föld takarhat
A halál terajta
Egy csapást tevén!“

Nem is nagyon régen volt. Egy decemberi kora hajnali órában, erős zörgés ébresztett fel a jótékony álomból. A szomszéd kartárs és jó barátom tíz éves fiacskája jött kisírt szemekkel, — hozva a szomorú hirt, hogy atyja haldoklik. Velem szeretne még beszélni, kér, siessék hozzájuk. A hír valóban megrendített; nyomban megindultam a szomorú kérelemnek eleget tenni.

A kántor-udvarba érve, a falu bus lakóival, kik szeretett kántorukat sajnálták, találkoztam. Belülről kihallatszott a szívet megindító siránkozás. Csak nagy nehezen bírtam a haldokló ágyához jutni. Hol van az a toll, mely a most elem tárujt jelenetet egész hiven és igazán lefesthetné? Nincs, azt leírni nem lehet! A haldokló fejénél áll a szerencsétlenségtől mélyen sujtott feleség, a ház örangyala, a szerető gondos anya. Körülötte hat árva gyermek. Egyik kisebb, mint a másik. Karján a legkisebb, kettő ruhájába kapaszkodva, a három pedig a halállal küzdő apára borulva. Az ágyban a szorgalmas, erkölcsi példás, a népnek szeretett tanítója feküdt, kinek órái már meg voltak számlálva. Huszonöt éven át oktatott, buzdított és nevelt, de a sok szenvedés és küzdés végre megtörte. Alig van élte delén, már a sir vár reá. Az elsárgult, elfonnyadt arczon, az elhomályosult szemekben már ott ült a vigyorgó halál. Melle erősen zilált, hangja mindinkább szakadozott. Istenem! nemsokára por és hamu lesz! Az alakokat még felismeri, mintha megkönnyebbülne, midőn rám veti bus tekintetét. Nagy küzdelemmel még egyszer összeszedi erejét, oda int és sugja: Légy vigasztalója családomnak! Légy segítségökre, hogy legalább tisztességesen eltemethessenek. Oh ne

hagyd el őket! Téged pedig az Isten áldjon meg! Még egyszer és utóljára megszorítá kezemet, oda inté nejét, gyermekeit, megölelé, megcsókola őket. Még egyszer rám veté bus tekintetét és siró családjára, — egy hörgés és a legjobb szívek egyike megszűnt dobogni . . . Kétségbe esve borul a nő s az ártatlanok a hidegülő testre, ébresztik, rángatják, csókolják, — de ő hideg és néma marad . . . Sirnak a jelenlevő lakosok is. Oh szomorú, rettenetes jelenet!

Feljött végre a nap s a rémes éjszakát felváltá a jótékony hajnal; s az első sugár egy szerencsétlen család hajlékát világítá meg. Lassankint elszáledt a nép s mi magunk maradtunk.

„Istenem! mit tegyek? Hová forduljak?“ szölt a bus özvegy. A tél már felemészte mindenünket; itt állok pénz nélkül, annyim sincs, hogy egy tisztességes koporsót vehessek. Talán kölcsönt kérjek? Oh ki adna kölcsönt a kántor özvegyének! Nehéz a szegénynek kölcsönhöz jutni!“ „De nincs más mód, kérem! várjon kissé, majd megpróbálkozom.“ Es a szegény asszony szédült areczzal, vérző szível bejárá az egész falut; de semmi! semmi! a vigasztaláson kívül mást nem kaphatott. Ilyenkor az idő drága, valamit tenni kell! Magam nem segíthetek, hisz én is szegény vagyok. Egy jó gondolatom támadt; menjünk a plébános urhoz. Amint hallom, jó ember, a kinek szíve is van; ez talán nem hagyja el a veszedelemben levőket. És feltevésomban nem csalatkoztam. Itt van ötven forint, szölt a bus özvegyhez, használja fel ezt czélszerűen; a nyugdíjra még soká várhat, mert időbe kerül annak elintézése. Addig pedig élni kell. Hat gyermek mindennap kenyeret kér. A pénzt, amikor lesz, időt hozzá nem szabok, részletben is lefizetheti. Kamatot nem kérek.“

Kedves olvasó! Ha láttad volna a szegény asszony örömet fájdalma között is, ha láttad volna azt a szent, áhitatos tekintetét, melyet a kezében

TÁROZA.

„Már az más!“

„Több világozzágot!“
Göthe.

Adomázzunk! — Általános ismert anekdota az, hogy az úrfi, midőn fogytán volt pénze, azt írta atyjának: „Édes atyám! Kérek pénzt.“ Az apa igen jószívű, de kissé nyers modorú ember volt. A levelet is nyers, parancsoló hangon olvasta föl a hallgató anyuknak. Nini, hogy parancsol az úrfi, — kiáltott az öreg, — majd így, amúgy küldök neki! Az okos anya azonban elkérte a levelet, hogy majd megnézi ő; vajjon csakugyan oly parancsoló hangon irt-e a fia. Kezébe veszi az írást és kérve behízogó hangon olvasta: Édes atyám! Kérek pénzt. Mire az öreg egészen ellágyulva azt mondja: „Már az más! Hát nem tudott, mindjárt így írni?“

Igy kiáltottam föl én is, mikor az „Ez én vagyok“ című cikket elolvastam.

Ha Cenner úr mindjárt ezzel az „útlevéllel“

boesátja világgá az ő „herezigjeit“, biztosítom „passirozhattak“ volna.

Miután C. úr azt állítja, hogy elvtársam, s az általam kifogásolt cikkével csak a tanítósságot akarta védelmezni, — nekem semmi okom, ezen állításán kételkedni; annyival is inkább, mert a fölhoztam érvek ellen mit sem szól. — Azonban saját érdekemben tartozom egy megjegyzéssel, s talán többekében egy kéréssel.

C. úr úgy beszél, mintha ő a rangfokozat mellett, mit sem szölt volna, — én tehát egészen alaptalanul támadtam meg őt, „saját bástyámat.“

Igaz, maga a szó „rangfokozat“ nem fordul elő cikkében; de hát ha azt mondom, hogy „a tehetséges gyermekeket, mivel legjobban sarkalja őket a kitüntetés, a jól felfogott paedagogia értelmében az első padokba kell ültetni, — nem azt foglalja-e ez hallgatólagosan magában; azokat pedig, kik kevésbé tehetségesek, hátrább kell ültetni. S mi ez? Nem rangfokozat; — s a mellette szólás, nem rangfokozatvéde? —

szoritott pénzre vetett, melylyel a legszomorubb kiadás volt fedezendő, bizony te is azt gondoltad volna, mit én, hogy a szerencsétlenségben nyujtott rögtöni segélynek értékét megbecsülni nem is tudjuk. Áldás az a szó-szoros értelmében.

Ugy-e bus, elszomorító jelenetet festettem eléd és talán gondolod is: Istenem, ha nálam is így történnék! Nyugodj meg, ez nem valóságban alapuló tény, hanem csak egy kép a mi küzdelemterhes életünkben. De azért tudom, vannak sokan, — bár ne volnának! — kik ily szomorú jelenetnek akárháyszor voltak szemlélői,

E kép csak példa volt s egy darabka tükör, hogy ismerj önmagadra s gondold néha halálodra is. Nézd a szerető nőt, ki körülötted forog, veled küzd és szenved, és megosztja hűségesen az élet terheit; — nézd ártatlan gyermekeidet, kik most vigan, kipirosult arccal zsongnak körülötted, — ki lábadat, ki nyakadat öleli, kik úgy szeretnek téged. — Eltudnál róluk feledkezni? Oh nem, hisz te nem vagy köszivű! Az óra bizonytalan, ha mened kellene s beállna a csapás, van-e rögtöni segély biztosítva nőd kezébe, hogy a fájdalom között, legalább az anyagiakkal ne kelljen akkor küzdenie! Tedd szivedre kezedet, pályatárs, az majd megfelel kérdésemre — s ha te kétesen nézel a bizonytalan jövőbe, akkor állj mellém s fogadd el a jó tanácsot. Nem én gondoltam ezt ki, sok helyen régen így van ez, de mivel még nincs mindenhol, azért irtam e sorokat.

Pár hét előtt jutott a kezembe egy megyei tanítótestület temetkezési egyletbe való belépésre a felhívás. Az eszme megkapott. Könnyen kivihető, csak akarát és összetartás kell hozzá. A tartalom rövid kivonata ez: 100 tanító képezne egy egyletet. A fizetés első évben 3, azon kívül évenként 1 és minden kartárs halálakor 1 frt s a nő halálakor 50 kr. A fizetés módozata: férfi halálakor 100, a nő elhaltakor 50 frt azonnali segély. Más szóval,

Amint fönnebb egész őszintén mondtam, elhiszem, hogy C. úr nem a k a r t a a rangfokozatot védeni; — de akkor tudtán kívül még is tette ezt.

„Homines sumus, errare possumus“; — azt hiszem C. úr ép oly őszintén fogja ezt beismerni, a mint én bevallom, hogy sorok között olvasni nem tudok. — Hogyan tartanám szégyennek én, bevallani tudatlanságomat, mikor egy Sokrates azt mondotta magáról: „Azt tudom csak, hogy semmit sem tudok.“

Hanem engedje meg, igen tisztelt kartárs úr, hogy a „sorok közt olvasásra“ némi megjegyzést tegyek.

Vannak bizonyos témák, melyekről sorok között kell beszélnünk; és alkalmasint erre vonatkoznak, ha jól tudom, Schiller szavai: „Valakinek, stílybeli művészetét abból itélem meg, mennyit tud elhallgatni“ — de C. úr ily téma előtt állt-e? — Itt, mint C. úr maga mondotta, tévedések fölvilágosításáról volt szó; és ily esetekben nem az elhallgatásnak, hanem a férfias nyíltságnak van helye. Valljuk be, hogy igen is, helytelenül cselekesznek

annyi forint segély, a hány tag van. Oh! bár a remekírók tollával tudnék írni és hazám összes tanítóhoz szólni s mindenki szívébe férni, hogy az ige minél előbb testté lenne!

De te gazdag vagy s talán gunyosan tekintsz e sorokra, s így gondolkodol: Az én házamnál lesz mindig pénz, minek költenék ilyenre? Kérlek ne légy önző! Oly sok senkinek sínes, a melyhez ha még egy esekély összeg jár, jól ne esnék. — S ha az Isten megáldott bőséggel, nem örül a szived azon, ha magadon kívül kartársaddal is jót tehetsz?

Te szegény vagy és gondolod: „Igaz! szép ez nagyon, de honnan vegyem azt a pár forintot is, midőn kenyérre is alig jut.“ Teljesen igazad van. De mégis inkább szűkölködj, és ne okoz z családodnak olyan fájdalmat, hogy tisztességesen — esetleges halálodkor még el se temethessenek. Ha az életben vigasz nélkül küzdél, legalább midőn te mint családfő nem leszel, — szegény családodat a fájdalom között érje némi vigasztalás.

Nőtlen vagy, nincs családod. Igaz! de tanító vagy. Ha te, ki viszonyaidnál fogva jobb anyagi helyzetben lehetsz társaidnál, nem lépnél az önszegélybe, nem volnál-e hűtlen önmagadhoz s kartársaidhoz, nem volnál-e te az, ki a tanítói tekintélyt emelni nem akarja? Én úgy hiszem igen: de te jobb módod mellett, ha biztosítasz egy összeget, az még akkor is megmarad, ha téged talán az idők s a sors csapásai megfosztanak mind attól mit éveken át gyűjtöttél.

Segédtanító vagy, nem akarsz még meghalni. Elég idő lesz erre később is; gondolod. De ki irta homlokodra élted éveit? Ki tudja? hányszor kel a nap még feletted? És ha szegény szüleid, töled, távol messzeségben vannak, — s téged pénztelenségben találna a vész — el tudod-e azon gondolatot viselni, hogy ez esetben a szegények alapjából,

azok, kik iskolájukban a rangfokozatot alkalmazzák, hanem ezt meggyőződésből, nem pedig, mint a rossz nyelvűek mondják, melléktételekből teszik. Azután megmondjuk a helyes paedagogiai elveket.

Amint én nem tudok, úgy több más — különösen fiatal — kollégám sem tud sorok között olvasni. S hogyan járunk az ilyeneknél azzal a „sorok közt irással“? Hígyje el, C. úr, én, ha esetleg nem meggyőződésem, hogy e rangfokozatos ültetés helytelen, cikke olvasása után alkalmaztam volna iskolámban; s ki tudja más nem hasonlóképen teendett volna-e?

Hagyjuk a sorok közét másoknak; mi tanítók, mint az iskolában, tanítványaink előtt, úgy egymás között is beszéljünk világosan, nehogy egyik cikünk után éjjelben járkáljanak egyesek, a miért szükséges egy másikat irnunk, hogy virradatot derítsünk — saját magunkra. Hogy ezt elkerüljük, szíveljük meg a németek nagy költőjének utolsó szavait és nyujtsunk minél „több világosságot.“

Vasastelepi.

— könyörületből temetnének el s gyalultatlan fake-reszt jelezné nyughelyed? . . .

Nem! az nem lehet, hogy a tanító oly könnyen elfelejtkezzék önmagáról, s bedugja fülét s elhallgattassa szívét, a csak mi javunk érdekében való felhívásra. Hisz bünt követnének el, családunk, önmagunk, és egy nagy számot tevő testület tagjai ellen, kiket büszkeséggel nevezünk kartársainknak. Itt a kibontott zászló, sorakozzunk minél többen! Ertsük meg a kor intő szavát s mit egyesek ki nem vihetnek, azt összetartás önségely által iparkodjunk elérni. Egy megye katolikus tanítóinak száma a 100-at miúdig meghaladja. Álljunk össze így, vagy egyházmegyénkint, vagy akár országosan. Bármiként csak ne maradjunk tétlenül! A központ legyen Budapest, Esztergom vagy bárhol, — de a világnak mutassuk meg azt, hogy szegénységünk mellett is, közös erővel, még a legnagyobb csapás közepett is, igazi kartársai, segítői és vigasztalói vagyunk egymásnak! Midőn a jó Isten és a haladók pártfogóját sz. Józsefet kérném, hogy segítse ügyünket diadalra jutni, még egyszer szölok hozzátok szeretett kartársak és kérék benneteket, **alapítsatok r. k. tanítói tevékenységi egylet-t!**

Szokoló István.

Minő babonák uralkodnak a nép között, s hogyan lehetne azokat kiirtani?

Ily cím alatt írt értekezést a „Népnevelő“ legutóljára megjelent két számában élvezettel olvastam s Nagyságos szerkesztő ur kegyes engedelmével esekélységgel is hozzájárulni szándékozik e kérdés megvilágításához

Tagadhatatlan, hogy nincs szánandóbb teremtés, mint egy babonás ember. Fogalma a tárgyakról korlátok közé van szorítva és balgatag, tettei féltékenek, bizonytalanok és érték nélküliek. Tetteinek rugója nem a kötelesség, nem a jóság, hanem az, hogy az öreganya minden alap nélkül úgy parancsolta; valamely dolgot abban hagy, nem azért, mert lelkiismeretlen vagy rossz, hanem azért, mert képzelt előérzete attól visszatartja s így gyakran a jót abbahagyja s a rosszat elköveti. Valamennyi holló, bagoly szerencsétlenséget hoz, vagy halálmadar szerepet visz. Egy keresztben fekvő seprűtől jobban fél, mint minden büntől és pokoltól; nagyobb respectusa van egy vén sibylla jóvendülésétől, mint a tizparancsolattól. Egy nyul vagy szarka felelembe ejti őt, minden bolygótüz gonosz szellem az ő szemeiben; a sötétben világító rothadt fa tüzes szemü sárkány; minden fekete macskát boszorkánynak tart. Nincs nevetségesebb, de egyszerűsmind elszomorítóbb is, mint ilyen gyenge s elferdített eszű ember, ki a legközönségesebb tüneménytől is megijed. Rátérek most annak fejtegetésére, hogy mi ezen abnormis viszonyoknak az oka.

Némely szülők meggondolatlanságból azon esz-közhöz nyulnak, hogy borzasztó babonás meséket beszélnek el gyermekeiknek, csak hogy azok békeségben legyenek. Meg nem gondolják azonban azt, hogy a gyermek ifju s élénk képzelő tehetségét

megtöltvén ily haszontalanságokkal, azokat onnan igen nehezen, vagy pedig soha sem távolíthatják el. Itt tétetik le közönségesen alapja minden erénynek vagy vétéknek, — s a babonáság és az esztelen előítéletek iránti nevetségés s féltékeny könnyelműség megerősödik. Ritkán lesznek a már megmetelyezett emberek e ferde felfogásoktól s itéletektől eltéríthetők s ritkán térnek vissza a felvilágosodott, higgadt gondolkodáshoz. A babonáság ellen nincs radikálisabb szer, mint a felvilágosodott ész eltökélt használata, elfogulatlan meggondolás s minden tárgy szabad kutatása. E tekintetben legfontosabb dolog nálunk a természettudományi alapismereteknek népszerűsítése, hogy azok a társadalom minden rétegében gyökeret verve, előljárnak minden babonát s előítéletet. Ennek alapját pedig csak a népiskolák és középtanodák vehetik meg. Közművelődési egyesületeink eleget tesznek feladatuknak, de az olvasmányokra megérett közönséget még nevelni kell előbb. Ha az iskolából kikerülő nemzedék majd teljesen át lesz hatva a természettudományok alapigazságaitól, ez egyesületek kiadványai akkor fognak csak kellő gyümölcsöt teremni s népünket a felvilágosodás magaslatán tartani; csak akkor fogja népünk a kórok megelőzésére és terjedésére kiadott rendeleteket felfogni, megérteni és foganatosítására törekedni.

Gerley M. ur említést tesz ezikkében olyan babonanemekről is, melyek széles körben gyakoroltatnak, eredményök meglepő, de beavatatlanok előtt megfajthatatlan. E talány megfajthatásához hozzászölok én is.

Hogy azok, kik a titok birtokában vannak, azal mentegették magukat, hogy tudományuk hatálytalanná válnék, ha titkukat mással közölnék, ez előttem érthető, mert voltak, vannak s lesznek mindig oly emberek, kik tudatlan embertársaikat fejőstehének tartják s rajtuk szerzik meg saját hasznukat. Az ilyen emberek, legyenek a társadalom bármelyik osztályából valók, hamis esalók. Ha közölnék másokkal tudományukat, akkor az a más többször nem szorulna a kuruzsló csodadoktorra, vagy más ily fajta egyénre, hanem segítene önmagán, embertársán vagy marháján saját maga s akkor vége lenne a szélhámos keresetnek. Ezért nem akarja ő tudományát közölni senkivel s érdekében van bizonyos titokszerűséget kölcsönözni holmi hókusz-pókusz képében tudományának, hogy annál nagyobb legyen az ő glóriája.

Most azonban kutassunk: G. ur első példája azon jegyző, ki a törvénybíró elleni fogadását elvesztette, mert egy pohár bortól becsipett, megtántorodott. A jegyző borivó, a ki egy-két pohár bortól nem szokott megtántorodni — mégis attól az egy pohártól elkezdett a feje szédülni, becsipett s még harmadnapra is kábult volt. E talányt úgy fejthetjük meg: a törvénybíró, csak hogy megmutassa a szerinte szellemileg sokkal magasabb színvonalon álló jegyzőnek, hogy mit képes ő keresztülvinni s talán, hogy fogadását is megnyerje, nem adhatott-e észrevétlenül valamely kábító szert (port vagy folyadékot) a pohárba? Azért volt a jegyző még harmadnapra is elkábult

s attól szédült a feje. Mert ha a jegyző azelőtt több pohár bort elbirt, most sem csipett volna be egy pohártól. Aztán gyanus mindjárt azon tény, hogy még harmadnapra is kábult volt — ez egy pohár hamisítatlan bortól meg nem történhetik.

A második példa: Egy bars megyei községben a kolera-járványkor egy megbetegedési eset sem fordult elő, mert stb. Ha azon gyalázatos tettet el nem követik is, hogy meztelen lánykákkal szántatják körül falujokat, akkor sem lett volna megbetegedési eset a faluban. Mert ily gyalázatos s Istennek sem tetsző tettel csak nem menthetik meg falujokat? A kolera tudvalevőleg csak az evésben és ivásban mértéktelen embereket ragadja meg. — rendes és értelmes életmód és tisztaság a legjobb oltalmazó ellene, minden egyéb haszontalan. Jó tudni azt is, hogy járvány idején aránylag véve csak esekély része a népek kap kolerát, száz közül egy-kettő, sőt a jómóduak közül még kevesebb; igen erős járvány az, hol 100 közül 5—6 megbetegszik. A jó levegő s jó ivóvíz is sokat tesz s nem egy helység, mely ezzel rendelkezik, van a kolera előtt elszigetelve.

Térjünk át a harmadik talányra. Azt mondja G. ur, hogy ki e talányt megfejti, okosabb lesz a talány feltalálójánál. Csekélységem nem vindikálja magának e hízogó nevet — a talányt azonban minden boszorkányság nélkül megfejtem.

A nyüvek (kukacok) az állatok sebeibe úgy kerülnek, hogy a legyek különféle fajai odarakják tojásaikat. A tojásokból sokszor egy-két óra múlva apró kukacok bujnak ki, melyek a seb mélyére vonulva, ott nyugodtan táplálkoznak, a nélkül, hogy az ember észrevenné őket. Mikor az ember észreveszi őket, akkor már rendszeren kifejlődtek és közel vannak a bebábozáshoz, talán éppen két vagy három nap választja el őket ez időponttól. Ennek megérkezéssel a sebből kihullnak, a földbe bujnak és ott alakulnak át bábbá, hogy néhány nap múlva mint teljesen kifejllett legyek jelenjenek meg a természetben és új körfolyamot kezdenek meg fajuk fentartása érdekében. A legyek szaporodásának és fejlődésének e menete megmagyarázza és a kellő mértékre szállítja a „ráolvasás“ titkát is. Mikor a nyüveket észrevették, talán éppen három nap hiányzott teljes érettségükhöz és harmad vagy negyednapra bizonyára kihullottak volna ráolvasás nélkül is.

Igy fejthető meg majd minden természetfölötti babona, nem kell hozzá egyéb, mint egy kis ész és erős akarat. Hatoljunk be a természettudományok ismeretébe s akkor az ész érveivel halomra döntünk minden előítéletet és babonát.

Ginzery Nándor.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Megjelent és beküldetett: Válasz Masznyik Endre urnak Lutherélete című munkájára. Irta Lepsényi Miklós, sz. Ferenczendi áldozópap. Második kiadás. Kapható szerzőnél Pozsonyban. 463 VIII. lap. Ára 3 frt 20 kr. — Ezen munka kitünő voltát bizo-

nyítja azon körülmény, hogy két ezer példányból álló első kiadását rövid idő alatt elkapkodták. Ez a lelkes felkarolás a magyar egyházirodalom terén páratlanul áll. Adja az Ég, hogy e fiatal jeles író buzgalma sohasse lankadjon s szellemtől szikrázó tollát sokáig forgassa szentegyházunk védelmére.

A Miatyánk. Irta Stolz Albán. Németből szabadon fordítva. Az oktató népkönyvtár I. évf. I. számát képezi az előttünk fekvő füzet, mely szintén Lepsényi M. kiadásában jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 2 frt vagy 10 Sacrum. Megj. minden hóban három ivnyi terjedelemben. Kiadóhivatala Pozsony, Ferenciek zárdája. Stolz Albán sokkal ismeretesebb t. olvasóink előtt, hogysen jelen művét, melynek magyar szövege teljesen megállja helyét, ajánlanunk kellene.

Gyakorlati hitelemzések s kath. népiskolák I. osztálya számára Irta és kiadta: Fonyó Pál a „Kath. Hitoktatás“ szerkesztője. III-ik kiadás, a kalocsai egyházközség jóváhagyásával. Esztergom, 1889. Laiszky János kiadása. — Óráról-órára módszerintelligens kidolgozott hitelemzéseket nyújt gyermeked nyelven és egészen elemiesen; félvéntként részletes tantervet ad; függelékül pedig adja az általa írt: Uj elemi katekizmust, az I. II. III. osztály számára, mely kidolgozás és nyelvezet tekintetében nagy haladást jelez használatban levő katekizmusainkkal szemben, és mely mű már is sok tekintélyes tanférfiu elismerő nyilatkozatával találkozott. — Megrendelheői szerzőnél Sükösd (Pest m.) és Laiszky János könyvnyomdájában; Esztergom (Simor János-utca.) Bolti ára 2 frt. s akik ez összeget előre beküldik, a művet kereszkötés alatt bérmentve kapják. A legmelegebben ajánljuk, különösen kezdő hitelemzők számára, kik e műben nélkülözhetlen segédeszköz nyerne.

Uj zeneművek. Magyar nóták — zongorára. I—V. ábránd, VI. Hallgató. VII. Palotás. — Ara 1 frt. — Aus dem Herzen Polka mazur — ára 80 kr. — „Finale“ és „Ne hidd oh ne hidd“. Énekhangra zongorakísérettel. Ara 80 kr. — „Abendglocken“ Walzer. Ara 1 frt. — „Sárga rózsá“ csárdás. Ara 60 kr. — Lieder für eine Singstimme, mit Begleitung des Pianoforte. 10 dal. Ara 1 frt 60 kr. — „Mit Pinsel und Palette“, Polka-française. Ara 80 kr. — „Hajrá“ csárdás. Ara 60 kr. — Ezen 8 zenedarab szerzője gróf Forgách Béla, kinek is minden jog fenntartásával, tulajdonát képezik. — Kaphatók Rózsavölgyi és Társa zenemű kereskedésében Budapesten.

A Magyar Szemle irodalmi pályázatai. A Magyar Szemle, ez a Rudnyánszky Gyula jeles költőnk szerkesztésében és Kacvinszky Lajos kiadó tulajdonában megjelenő szépirodalmi hetilap legújabbán ismét két pályázatot hirdet, és pedig: I. Eredeti költeményre, mely lehet dal, óda, elégia, ballada, románcz, tanköltemény vagy szatira. Jutalma egy darab 20 frankos arany. II. Kisebhumoros beszélykére, mely $\frac{1}{2}$, esetleg 1, legfőlebb 2 nyomtatott ivre terjedhet. Jutalma egy darab 20 frankos arany. A pályaművek jeligés levélke kíséretében idegen kézzel s a papirosnak csak egyik oldalán írva 1889. évi augusztus 1-ig a Magyar Szemle szerkesztőségébe küldendők be. A jutalmat mindkét pályázatnál okvetlenül kiadják és a jutalmazott pályaműveken kívül a megdicsérték is a Magyar Szemlében fognak megjelenni. A Magyar Szemlé, ezt a kitünő szépirodalmi hetilapot máskülönbén is igen melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Rend-

kívül gazdag, változatos és becses tartalmu, közleményei nagyérdekűek és élvezetet nyújtanak, a mit még fokozdus játékvatata, a hol minden számban 5—10 ügyes talány szórakoztatja a közönséget s a szerkesztőség hetenkint 3—6 becses jutalmat sorsol ki a megfejtők közt. A Magyar Szemle figyelme mindenre kiterjed s pompás tartalmának szépirodalmi olvasmányai mellett a társadalmi életről is hű képet, szellemes rajzot ad. A Magyar Szemle előfizetési ára félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr., mely összeg a Magyar Szemle kiadóhivatalba küldendő (Budapest, VI. ker. új-utca 14.) A kiadóhivatal mutatványszámokat bárkinek ingyen és bérmentve küld.

Előfizetési felhívás: „A zsidók szertartásai“ cz. munkára. Ujabb időben a zsidóüggyel a magyar sajtó sokat foglalkozott, s részben most is foglalkozik; de különféle közlemények között alig akadt mű, mely a judaismus egész belservesztését s ugyszólván lényegét teljes alaposággal és a valónak annyire megfelelő hűséggel adná elő, mint Rosty Miklósnak 1725. évben Nagy-Szombaton nyomtatott: „Ritus ac mores hebraeorum“ című munkája, mely kiválóan tudományos alagra lévén fektetve, igazán becses és érdekes olvasmányt nyújt egyiránt minden olvasónak. A zsidók vallásának összes szertartásai és szokásai föltalálhatók e műben; ha valaki némelyeket nem tudott, megtanulhatja belőle. — Ezen tanulságos és nagyon érdekes művet magyarra fordította Fesztory József, g. kath. lelkész (Vécese u. p. Gálszécs, Zemplén m.) — A 10—12 ivre terjedő műnek ára póstai szétküldéssel együtt 1 frt. Növ. papoknak 80 kr. A tiszta jövedelmet a fordító a munkács e. m. kántortanítók leányarvázására ajánlja fel. Az előfizetések vagy a fordítóhoz v. a „K e l e t“ nyomdájába Ungvárra küldendők.

VEGYESEK.

 Lapunk legközelebbi száma szept. 15-én fog megjelenni.

Jelen számunk első és második cikkét melegen ajánljuk t. olvasóink figyelmébe. Nagyon gyakorlati és a tanítókat igen érdeklő dolgokról van bennük szó, a melyeknek keresztülvitele sok bajon segíthetne. A szünidő alkalmas arra, hogy a felvetett eszmékről gondolkodjunk. — A kath. temetkezési egylet alapításának eszméje különösen foglalkoztassa a kath. tanítókat. Mi részünkről megteszünk mindent, hogy az eszme el ne aludjon, hanem megvalósuljon. Álljanak össze többen, fogjanak kezét. és lehetetlen, hogy egyesült erővel az eszmét diadalra ne segítsék.

Illik-e szabad-e? az osztály tanítóknak tanév közben állomásaikat önkényt odahagyni, és más hasonmóságú, de tán néhány forinttal nagyobb jövedelmű állomással felcsereálni? — kérdezi tőlünk egy derék plébános ur, és a következőket teszi hozzá: Mert ha ezt tenni lehet, akkor gyakran megtörténik, hogy az az iskola fog tanító nélkül maradni az év legnagyobb részében, melynek vezetői idejekorán gondoskodtak, hogy iskolájuk tanítóval el legyen látva. — Ha valaki, én a kötelességérző hivatott tanítókat, mint a nemzet első napszámosságait, a nemzet a társadalom legtöbb jó-

tevőit becsülni tudom, és ha tőlem függne az oktatva-nevelő hivatott tanítókat, — kik a nemzet, a társadalom javára a legnagyobb áldozatot hozzák, mert egészségüket, életüket, és így önmagukat áldozzák fel; — olyan díjjal láttatnám el, a mely díj mellett, nem kellene az ország első hivatalnokai fizetése után sem sóvárogniok. De ha a honatyák abban az időben csak 300 forint minimumot határoztak, most a nagy adóval amugy is túlterhelt néptől, hogyan lehessen reményleni, hogy önkényt javítsa a tanító fizetését. Ezt egyes lelkész, iskolaigazgató alig képes kivinni. — Főt. Ur kérdésére azon bizonyára ki nem elégitő választ kell adnunk, hogy a tanítók tanév közben változtathatják állomásaikat, de csak akkor, ha minden kikötés nélkül választattak meg. Azért, miután a népt. törvény ez iránt nem intézkedett, nagyon jó kikötni azon föltételt, hogy állomását év közben el nem hagyhatja vagy pedig „a megválasztott egy évig tartozik működni.“ Mindenesetre nem mutat jó és hivatását felfogó tanítóra, ki egy év alatt talán 2—3-szor változtatja állomását, aminek természetesen, mindig csak a tanúgy vallja kárát. Szerk.

A tanítók részvétlensége. Ha akármely pedagógiai lapot veszünk kezünkbe és figyelemmel olvassuk, azt fogjuk tapasztalni, hogy legtöbbet jajgatnak azon, hogy kevés a tekintély. De most azt kérjük, honnan legyen, ha a tanítói kar magamagát nem becsüli meg? Ennek eelatlans példáját adta a budapesti tanítószág f. é. július hó 11-én midőn ugyanis b. F e t s I r m á t. egy szorgalmas, művelt és szeretett főv. tanítónót örök nyugalomra helyezték. Ha már éltőkben veszekednek is egymással a tanítók, de már ugyhiszem, a halál csak kiegyenlíthetné a kisebb differenciákat? Oly kartársunk ki 12 évig huzta a nevelés-oktatás nehéz igáját, megérdemelte volna legalább kartársaitól a végtisztesség megadását, ha már azoktól is kevesebb mértékben, kik nem ismerték, de azoktól mindenesetre kik ismerték, vele együtt működtek. S mit láttunk? Dacára annak, hogy a gyászjelentések mindenüvé pontosan és idejekorán elérkeztek a budapesti tantestületből (mely 500 tagon felül számlál) alig volt jelen 6 ember; s mi több sajtó iskolájából, mely pedig 9 tagot számlál éppen 2 mondó két szál ember volt látható!! Ez is kartási érzület? Így tisztelik meg egymást a tanítók? S még azon panaszkodnak, hogy nincs tekintélyünk. Kezdjük magunkban a hibát keresni, egymásiránt nagyobb tisztelettel lenni és akkor a világ is megbecsül minket, de addig nem, míg el nem mondjuk töredelmesen: mea culpa! — y.

Kérelem a hazai tanítókhöz. Felkérjük azon tanító kartársainkat, kik a f. é. augusztus hó 20-án tartandó tanító képvisleti gyűlésen részt vesznek és ingyen lakásra vagy szállodában leszállított áru szállásra igényt tartanak, sziveskedjenek ebbeli óhajukat az alelnökhöz (Szőke István igazgatóhoz, I. ker. Városmajor u. 71. sz. a.) beküldeni. Kartársi üdvözléssel a III. Egy. Tan. gyűlés Végrehajtó Bizottságának Elnöksége.

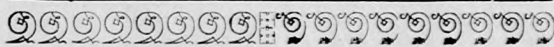
Gr. Csáky miniszter a néptanítókról. A középiskolai tanárok azon esetben, ha középiskolába járó gyermekeiket a tandíj alól fel akarják menteni, azon kötelezettség alól, hogy kérvényükhöz szegénységi bizonyítványt is csatoljanak, fel vannak mentve. A „budapesti (budai) tanító-egylet“ erre támaszkodva, kérte a közoktatási minisztert, hogy az elemi iskolai tanítók is részesíttessenek e kedvezményben. E kérelemre, melyet küldöttség vitt a miniszterhez, f. é. 25868. sz. a. következő leirat érkezett az egyesülethez: „Folyó évi június 12-én 34. szám a. kelt felterjesztésére értesitem a tanító-egyletet, hogy a népiskolai tanítókat, amennyiben középiskolába járó gyermekeik tandíjmentességéért folyamodnak, eziránti kérvényeiknek szegénységi bizonyítvánnyal való felszerelése alól felmentem. Budapest, 1889. június 28-án. Gr. Csáky.“

A Népevelők Lapja eddigi szerkesztője L. a. k. V. Vendel betegeskedése és egyéb okok miatt lemondott a nevezett lap szerkesztéséről. Helyét a „Népevelők budapesti egyesülete“ megbizásából S. o. m. l. y. József foglalta el. — Szívünkől sajnáljuk a jó szomszéd távozását, ki valóban derék és buzgó szerkesztője volt az egyesület lapjának. Kiváló érdemül tudható be a teljes objectivitás, mely nélkül egy néhány laptársunk — sajnos — szűkölködik, s a mely őt kartársai előtt különösen kedvelté tette. A távozonak egészsége minél előbb való helyreállítását kívánjuk. — Az új szerkesztő, ki különben az előtt már két évig szerkesztette a lapot, kiadta programját, mely szerint a lap „önálló és szabad tanügyi szolgálatában fog állani a jövőben is.“ — Reméljük, az új szerkesztővel is oly jó viszonyban leszünk és maradunk mint a távozóval voltunk.

A fővárosi iskolásgyermek. Most, az iskolák befejeztével, számol be Budapest tanügyi viszonyainak állásáról a maga szempontjából a fővárosi statisztikai hivatal is. A tanfelügyelői jelentés alapján ad egy kis statisztikai képet arról, hogyan állottak a múlt esztendőben és ezelőtt két esztendővel a budapesti iskolák. A fővárosban volt 100 községi, 8 állami, 26 felekezeti, 22 magánjellegű, összesen tehát 156 iskola. Iskolaköteles gyermek volt: 6—12 éves 39.492, 13—15 éves 20.687, összesen 60.179. Az összes iskolakötelesek száma 49.846. Ezek közül járt: elemi iskolába 17.656 fiu, 17.829 leány, összesen 35.485. — Ismétlő-iskolába 4026 fiu, 484 leány, összesen 4510 Felső nép-, vagy polgári iskolába 1843 fiu, 3395 leány, összesen 5238. Magánintézetbe 18 fiu, 287 leány, összesen 305. Középiskolába 4308 fiu. Iskolába nem járt 1781 fiu, 8552 leány, összesen 10.333. — Vallásra nézve volt az iskolába járók között: 29.881 r. kath., 41 g. kath., 180 görög keleti, 2580 helv. hitv., 2607 ágost. hitv., 15 unitárius, 14.612 zsidó vallásn, összesen 49.846. — Nyelvre nézve volt: 38.407 magyar, 10.649 német, 66 román, 614 tót, 109 szerb, 98 horvát és 3 rutén.

Pályázati hirdetés. A dóbróközi római kath. elemi iskolánál az első osztályra f. évi aug. 15-éig okleveles tanító vagy tanítónő vagy képezdevégzett tanító-jelölt pályázhat. Díjazása a községtől — tíz havi részletre osztv. — 300 frt, mely havi részletekben minden hónap végén fog kifizettetni, szobafűtés s a legszükségesebb butorokkal felszerelt szoba. A tannyelv magyar. Kötelessége az első osztályban és az ismétlő iskolában tanítani. Az állomás folyó év szeptemberhó 1-ére elfoglalandó. Tanév közben állomását hasonmínőségű vagyis osztálytanítói állással felcserélni nem lehet. Ide nem értve a kántortanítói állást, melyre a tanév bármely részében pályázhat, és ha elnyeri, azt azonnal el is foglalhatja. Kelt Dóbróközön, 1889. júliushó 17-én. B e n c z e István, plébános, iskolaszéki elnök.

Pályázat. A cseklésvi (Pozsony megye) közs. iskolánál két segédtanítói állomás megüresedett. — Javaldalmazás: Két segédtanítónak 300—300 frt fizetés, és pedig 250 frt az iskolai pénztárból, 50 frt a községtől. Lakásuk: Kettőnek két külön szobából áll. Kötelességük mindeniknek egy osztályban tsnitani, az ismétlő oktatást végezni, s a kántortanítónak az egyházi ténykedéseknél segédkezni. A cseklésvi iskolaszékre címzett és kellőleg felszerelt folyamodványok f. évi augusztus 4-ig az iskolai elnökhöz intézendők; személyes megjelenés előnyvel bir. Cseklész, 1889. évi július 9-én. M a r k o v i t s Alajos, iskolaszéki elnök.

WATERBURY-

Remonsoir zsebóra á 650, Remontoir chronom. á 925.

Ébresztő-órák különféle árban.

A világ legjobb órái.

Tokjaik, alany-ezüstből, mindig fehérek maradnak; járásuk pontos, szerkezetük tartós, külsejük csinos.

3 évi kezességgel adatként el

a magyarországi főraktár és javítóműhely által

HOTTELMANN A. Budapesten

főraktár:

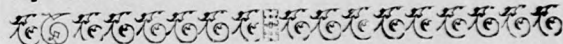
főközllet:

V., váczi-körut 28/I. szám a. | IV., koronahercz eg-utca 5.,

Nagy választékos raktár japán és china-árúkbán.

Kitünő tea.

Az Önnél rendelt három darab „Waterbury-órárt“ gazdaságomban, béresgazdánál és kerülőknél használok és azok még eddig czéljoknak tökéletesen megfeleltek. Tasnád, 1888 jul. 29-én, **ifj. Heley János**, földbirtokos.

Üvegfestészeti mű-intézet.

Ligeti és Radó

Budapest, IV. Papnövelde-utca 6.

Mindenféle mű-üvegfestmények templomok számára, mint: szőnyeg és mozaik ablakok, képes jelenetekkel, vagy anélkül.

Architectur és figurális ablakok

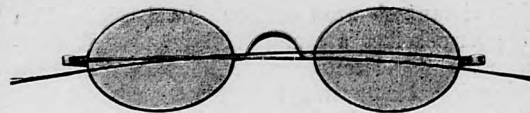
historiai jelenetekkel, modern, antik s minden létező egyházi styl szerint, kezeség és jótállás mellett készíttetnek és pedig úgy, hogy a megrendelő személyesen is meggyőződhetik a magunk által készített munkálatokról.

Festett salon ablakok

figurális képekkel és családi címerekkel. **Lépcsőház-ablakok mindenféle kivitelben.** Régi üvegfestmények restaurálása és imitálása, valamint égethető festmények és tárgyak égetésre elvállaltatnak.

Részletfizetéseket is elfogadunk.

A munkadíj, a kivitel minősége szerint □ m. - kint 8—100 frtig változik, a berakást is beleértve. Tervrajzokat és költségvetést postafordultával küldünk. Az árak utáni tudakozódás alkalmával nagyon kívánatos, hogy a festéssel ellátandó ürr magassága és szélessége közöltessék.

Calderoni és Társa

mű- és tanszer-raktárban

Budapesten, kis-híd-utca 8. sz. a.

kaphatók:

menyiségtani, természetfani, iáttani, légtünettani, delejes, villanyos és vegytani

gépek és készülékek,

népiskolák és köztanodák

számára taneszközök.

Írásbeli megbízások legpontosabban eszközöltetnek.

Mindennemű igazítások a legjutányosabban és leggyorsabban teljesíttetnek.

Arjegyzekek kívánatra bérmentesen küldetnek.

Ifj. NAGEL OTTO

könyvkereskedése Budapesten, Muzeum-körút, a nemzeti színház bérházában.

Mondafüzér. Különböző népek mondái: az őskorból, lovagok korából és az újkorból, a világtörténelem bőséges anyagaiból merítve írta Clio (Kaloesa Róza.) Hat nagy színes kép és negyven metszettel. Diszes kötésben, ára . . . 3.60

Tündérmesék. Elmeséli Tóni bácsi. Hat színes képpel. Offerdinger eredeti rajzai után. Ára csinos kiállításban . . . 1.20

Gyermekkert csokor. Dalok, szavalmányok, párbeszédék és társasjátékok, gyermekkertek, óvodák számára írta Halász Sarolta, gyermekkert vezető. Ára kötve . . . —.70

Gyermekek öröme. Tanulságos és mulattató képes könyv, versekkel és 6 olajnyomatu színes képpel írta Szabó Antal. Ára csinos kötésben . . . 1.20

Verses állatképek. Elrendezte Kaloesa Róza. Színes képek, vastag papíron, csinos kötésben ára . . . —.80

Oktató képek a kisdetek számára. Nagy elpusztíthatatlan szemléltető képeskönyv szí-

nes ábrákkal. Magyarázta Salgó Vincze. Ára keménykötésben . . . 2.60

Hazai állatok. Az állat leírása, szolgálata és az állati termékek feldolgozását eszközölő iparműhelyek nagy színes képekben és rövid nagy betűs szövegben magyarázta Gömbi Timót. Ára a teljes könyvnek . . . 2.20

Egy-egy félkötetnek csinos kötésben . . . 1.20

Fehér sas. Mexikói történet, a magyar ifjuság számára írta Baróti. Színes képekkel csinos kötésben . . . 1.80

Kedvenc könyv. Mulattató olvasmányok és versek gyermekek számára. Írta Faylné Hentaller Mariska. Szép színes képekkel és fametszettel. Csinos kötésben . . . 1.60

Egészségi, erkölcsi és illamszabályok III. kiadás. Szerző Ruttkay Sándor. Ára06

Az itt elősoroltakon kívül valamennyi iskola- és más könyv általam jutányos áron beszerezhető. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

☛ Kimerítő könyvárjegyzekek kívánatra ingyen és bérmentve ☛

Pozdech Jozs-futóda
THURY JANOS ÉS FIA
 első magyar fuvógyár
 harang- és ércöntöde
 harangfelszerelés
 és nagy szerkovácosság.
 Budapest, külső váci-ut 44.
 Árjegyzékek és magyará-
 zatok bérmentve.

Szigeti Lajos

szi- és nyereg-gyártó,
BUDAPEST,

VIII. Múzeum-körut 10. sz.
 a legnagyobb választék katonatiszti
 nyergek és nyereg-szerekbe **előírás**
 szerint jutányos áron, ugyisze **ci-**
vil nyergek és kocsizó lószerszámok
 minden izlésnek megfelelő alakban
 és árban, ostorok, lovagló vesszők és
 botok, utazó bőrdöngők, szerszám
 és lótszító-eszközök. Képes ki-
 merítő árjegyzék külön katonai
 nyeregszerekről és külön civil
 urak részére.

Táncmulatság otthon,

könnyű szerrel, még kevésbe vagyonos családnál is rendezhető. A legújabb mechanikai szalon-hangszer **Phönix**, mely egész zenekart pótol, kellemes hangja és erős zenéje folytán, családi estélyeknél, táncz zenére különösen alkalmas és valódi élvezetet nyújt. Ezen hangszerrel bárki, habár zenéhez semmi fogalma sincs, a legszebb dalokat, a legújabb tánczdarabokat bírja eljátszani. Össze nem téveszthető az eddig ismert Ariston és más ilyenmü hangszerekkel melyeket zenetelenség és hang tekintetében a Phönix messze tulszárnyal. A Phönix ércből készített, elpusztíthatatlan kótákkal bír, melyek nem csak egyes részeket, hanem teljes zenedarabokat, egész keringőket és négyeseket képeznek. Válogatott zenedarabjai nagyon pontosan és eredetien vannak rendezve, melyek a legnagyobb igényeknek is megfelehetnek, sőt egyes dalokat, operarészleteket oly erdetiséggel ad vissza, mely mindenkit csodálatra ragad. A „Phönix“ változatokkal játszható, ennél fogva tánczdarabok erősebb hanggal, dalok halkabban, operák rezgő változattal játszhatók rajta. Ennél fogva a Phönix mindenütt kedveltséget vívott ki magának. A hangszer bővebb leírása képes hangszerkatalógusomban található. A megjelent zenedarabok jegyzéke kívánatra rendelkezésre áll.

Ez alkalommal van szerencsém ajánlani saját készítményű mindenféle néven nevezendő hangszerekből dusan felszerelt raktáromat. Mindennemü hangszert és zenélő művek javítása teljesít pontosan teljesítetik. Ócska hangszerek cserébe is elfogadtatnak.

Ujjonnan megjelent hangszer-árjegyzékem kívánatra ingyen, és bérmentve megküldetik. — Hermonikákról szóló képes árjegyzék külön kiadásban.

STERNBERG ARMIN hangszergyára
 főraktára: Bpsten, VII. Kerepesi-ut 36.
 sz. A „PHÖNIX“ egyedüli főelárusítója.

Cs. kir. szab. specialista sérvkötőkben. Legújabb találmányu

Osztrák-magyar

szabadalom.

Csász. és királyi

szabadalom.

Bolga királyi

Egyoldali 6 frt. Kétfoldali 12 frt.
 A patentirozott Keleti-féle sérvkötő a leg-
 híresebb orvosi tekintélyektől legjobbnak
 van elismerve. Bécsi orvosi szaklap, „Wiener
 Med Zeitung“ nyilatkozata: „Keleti
 sérvkötője nem csuszlik, pelottája teljesen
 idomítható és ennél fogva a legnagyobb sérv-
 vet is teljesen beintartja.“ — Készítetik
 legfinomabb angol acél rugóval. Keleti ru-
 ganyos (gummi) sérvkötői éjjel is viselhe-
 tők, egyoldali 5 frt, kétfoldali 10 frt. Izza-
 dás elleni védővel és biztonsági övvel 1
 frittal drágább. Minden fajta egyéb sérvkö-
 tő, toll nélküli és finom acél rugós 2 frt
 50 krtól feljebb.

Suspensorium kötött 50 krtól 1 frt
 50 krig, szarvasbőr frt
 1.20—2.50-ig. Ábrák magyarázata: 1. Hát-
 egyenesítő 4 fttől 8 frtig. 2. Görcsér (gummi)
 3. Kézgyejesítő. 4. Műleges kéz. 5. Mű-
 láb (amputáltaknak). Megrendeléseket pon-
 tosan eszhözöl

KELETI J.

cs. kir. szabadalm. sérvkötő-gyáros
 Budapest, Koronaherceg-u. 17. (szervita-tér)

Az 1885. évi országos kiállításon kitűnő munkáért és jó ízlésért a nagy kiállítási éremmel kitüntette.

Gavora József

egyházi ruhák, szerek, társulati és templomi zászlók műintézete
Budapesten, váczi-utca 17. szám.

Ajánlja dusan felszerelt
egyházak és kápolnák
berendezéséhez szükséges tárgyait, a legjutányosabb áron a lehető legszebb kivitelben, úgy a római kath. mint a keleti ritus szerint.

reverendák,
ezimádák,
egyházi és társulati lobogók,
szent szobrok,
csillárok, kelyhek,
Monstranciák, stációképek, oltárok,
arkoporsók at,
stb. stb.

Nevezetesen :
miseruhák, Ornatusok,

Régi ruhák újítását, valamint tüzarányozást és ezüstölést elvállalja és olcsón készíti el. Arany-, ezüst- és selyem-himzések és himzett egyházi ruhák nagy választékban.

Pontifikáló eszközök, Infulák.

Egyházi szer-, himző- és zászlógyárunkban és kath. könyvkereskedésünkben kaphatók bárki által hirdettet

iskolai tankönyvek, imakönyvek,

- mindennemű tudományos és szépirodalmi munkák és tanszerek.
- Miss. Romanumok,
- Breviarumok,
- Misemondó-ruhák.
- Albák. Rochettok.
- Reverendák.
- Mennyezetek.
- Szentségtartók.
- Kelyhek.
- Oltárlámpák.
- Füstölők.
- Gyertyatartók.
- Olvasók. Szenteltvartók.
- Szobrok fa- vagy kőanyagból.
- Olajnyomatu v. festési szent-, táj- és genre-képek keretben vagy a nélkül.
- Keresztuti képek minden nagyságban és vitelben,
- arany- s ezüsthimzések a legművésziesebben ké-
- Kelyhek szentségtartók s öröklámpák
- tüzarányozása a leg-szolidabb áron esz-közöltetik.
- Oltárok, szobrok, barlangok s hordozható baldachinumok saját vagy a beküldött rajz után készítettnek.

Mindennemű

Templomi lobogók és társulati zászlók.
Harmoniumok részletfizetésre.

Szüts és társa Hatvani-utca (Dréher-palota) 4
Bécsben Kärntnerring 6.
Bécsbe intézett levelekre magyarul válaszolunk. — Képes árjegyzéket bérmentve küldünk.

BUDAPEST,
IV., Egyetem-utca
1. szám.

KÚNDÁNYIEL

ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe gazdag berendezésű
ANTIQUÁR-KÖNYVKERESKEDÉSÉT
melyben nagybecsű régiebb művek, valamint a legújabb irodalmi kiadványok mindjárt megjelenésük után igen jutányos áron kaphatók
Magyar irodalmi művek leggazdagabb választéka.
Az akadémiai könyvkiadó vállalat összes kiadványai olcsón megszerezhetők.
Könyvek és könyvtárak megvételnek.
Könyvtárak és egyletek évi számlára vásárolhatnak.

BUDAPEST,
IV., Egyetem-utca
1. szám.

Részletes könyvjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.
Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan elintéztetnek.

Fiók-üzletek:

Bécs, Mollardgasse 12.

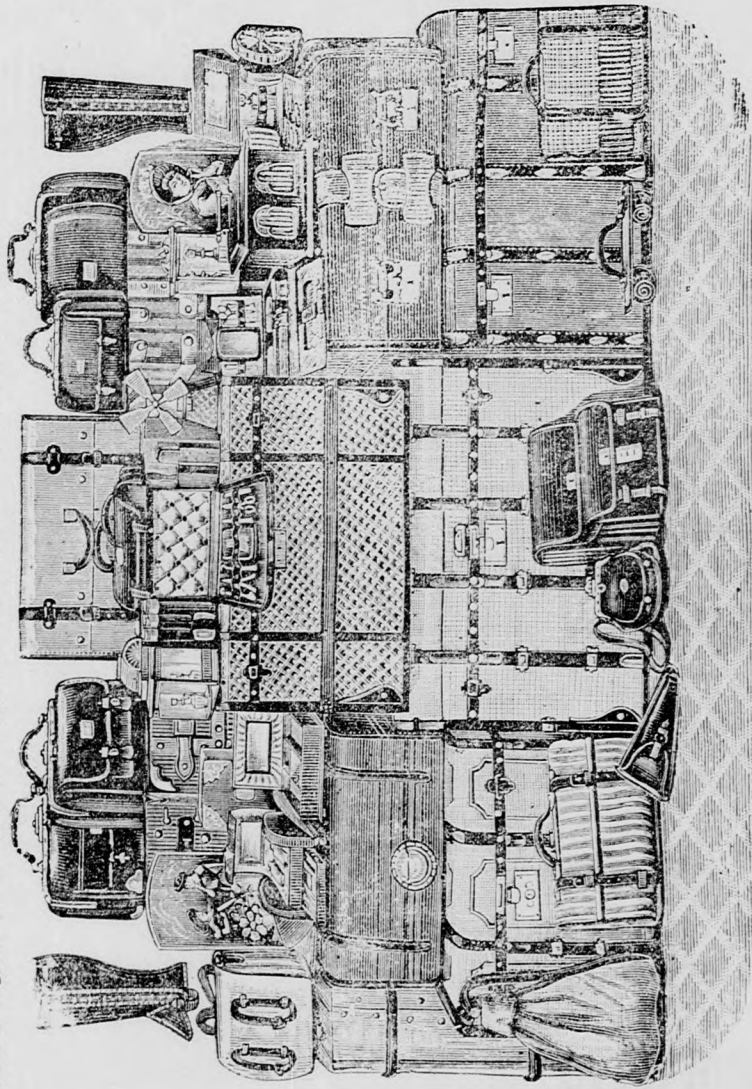
**Budapest, Hatvani-utca 10,
Diszmi-különlegességek.**

Utazó kézi kofler	Frtól frtig.
erős vászonból	2.25 5.25
Ugyanaz barna, vazm. vászonból	3.— 7.—
Ugyanaz csikos cérna vászonb.	6.50 8.—
angol szijakkal és bőr szegéssel	7.50 18.—
Ugyanaz angol forma fin. kivit.	14.— 25.—
Ugyanaz hasított disznóbőrből.	18.— 36.—
Ugy. ang. disznó- bőr, leger. min.	4.— 30.—
Női és férfi fa (láda) kofler kü- lönf., vízmentes cérna vászon- nal átvonva.	6.— 40.—
Utazó kosarak, áthuzatlan sít- huzott víz. vá- szonb. m. nags.	5.— 14.—
Plaidzsákok erős vazm. cérnávász.	3.75 6.—
Utazó házi tásk.	6.— 12.50
egyszerű fekete bőr, norp. forma	12.— 30.—
Ugy. jobb minős. kiv. fémsarkok és előtáskával	6.— 35.—
Ugyanaz finom, különféle kivit.	14.— 40.—
Ugyanaz szines, bőrökben.	
Ugyanaz angol disznóbőrből.	

UTAZÁSI CIKKEK RAKTÁRA

12 év óta közelmérésnek örvendő, s a nagyérdemű közönség kiváló bizalmát élvező üzleteink számát újabb időben egy **utazási cikkekkel** ellátott raktárral bővítettük.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses figyelmét ezen, a **kerepesi-ut 6. sz. a.** a nemzeti színház átellenében levő raktárunkra azon megjegyzéssel hívni föl, hogy abban az említett cikkek közül a legjobb minőségűek, a legjutányosabb szabott árak mellett, kaphatók.

Bátrak vagyunk megjegyezni, hogy a tájékoztatás végett felsorolt árak csak csekély részét tartalmazza az összes cikkeknek, melyek, mint e szakbavágók, raktárunkban minden ártban és minőségben kaphatók. Tisztelettel!

KESMÁRY ÉS ILLÉS

Budapest, Kerepesi-ut 6. szám.

Fiók-üzletek:

**Budapest, Kerepesi Bazár,
Nürnbergi, játék s kosárak**

**Lemberg, Theaterstrasse.
Carlsbad, Mühlabgasse.**

Utazó kézi táská toilette célra berendezve . . .	Frtól frtig.
10.—100.—	
Toilet necessaire mosdó készlet, göngyölh. vász.	4.50 10.—
Ugy. fekete bőrb. Ugyanaz casette- formáb., fekete és szines bőrből	5.— 40.—
Váltáska courier fek. s szin. bőrb.	6.— 50.—
Kalap s Cylinder dobozok vászón és bőrből . . .	2.— 10.—
4.50 14.—	
Tourista táskák. Vadász táskák Eso-köpeny, jobb minőségben, urak és hölgyek részére, Értékpapir és váltótáskák. Angol plandek. Plaid szíjak. Utazó szivartáskák. Zseb-gyógytárok. Kutya-nyaktend. —50 12.— Utazó tükrök fa kerettel 1.— 4.— Utazó tükr. saf- fian bőrből ösz- szehajlítható. 2.— 8.— Uj! Női készítés- kék préselt szí- nes bőrökben, nicli kerék fo- gantyúkkal 1.— 10.— Galler és man- schetta -dobo- zok bőrből 4.50 8.— stb. stb.	

T. előfizetőink figyelmébe!

A világ legjobb szappana,
a dr. Gebhardt egyetemi tanár-féle javított zamatos gyógytani
növény-szappan drbja 35 kr.
eltávolít minden bőrküteget, folytonos használatnál vi-
ruló kinezést köicsönöz.

**Müller J. L.-féle glicerin
rózsaszappan**, a legkitu-
nóbb glicerinszappan legfi-
nomabb rózsaillattal, darab-
ja 35 kr., 3 darab 1 frt.;
— ugyanaz rudban 30 kr.,
3 rud 85 kr.

**Müller J.-féle valódi tojás-
olajszappan**, különösen jó-
tékonan hat a bőrre, si-
mitja, felfrisíti azt, drbja 15
kr. 3 drb. 40 kr.

**Müller J. L.-féle szalycil-
szájviz**, az egyedüli száj-
viz, mely folytonos haszna-
latnál a fogak romlását meg-
övi, üvege 40 és 80 kr.

**Müller J. L.-féle szalycil-
fogpor**, szalycil-szajvizvel
használva nemcsak, hogy a
fogakat hófehérre teszi, de
egyszersmind a már létező
fogbetegségek továbbterje-
dése ellen is megóvi, —
doboza 60 kr.

Erika legfinomabb illatszer.
150., 250., 5 frt.

**Ixia Lys, Bonquet elegant,
Mimosa Karilpa**, legfino-
mabb és legkedveltebb il-
latszerek, üvege 1 frt. 50
kr., és 5 frt.

Müller J. L. illatszer- és pipere-
szappan-gyárosnál.

Budapest: Gyár: Rottenbiller-utca 32. sz.
Raktár: Koronaherczeg-utca 2.

A vidéken minden gyógytárban és ismertebb
czégeknel.

„Szalády-kávé“

ma a legjobb pótkávé, az ázsia-szemes ká-
véhoz vegyitékül: felülmul minden idegen
behureolt kávépótlékot s mégis *ára csak*
 $\frac{1}{5}$ kiló 12 kr., $\frac{1}{4}$ kiló 14 kr., $\frac{1}{2}$ kiló 26
kr. Kapható a feltaláló:

Szalády Antalnál,

Budapest, Andrassy-ut 86-ik sz.

és minden előkelőbb üzletben, helyben és
vidéken; ugyanott

„Hungária kávé“

tápkávé, legjobb kávé, betegeknek utasítás
szerint használva biztos segély nyújt *gyo-
mor- és bélhurút, rossz emésztés, gyomor-
égés, gyomor- és fejförés, gyomortól eredő
fejfájás, vérszegénység, elsoványodás, ál-
matlanság és idegbajok ellen.*

Ára: 1 kiló 1 frt 20 kr.

Tanulók előnyárban részesülnek.

Cs. kir. szabadalmazott
Chemiai-technikai labororium,
hektograf-, gummiáru- és
kautschuk bélyegző-gyár

erömütani- és véső müintézet
mindennemü irodai szükségletek gyára.

Vegyész **TINTNER J. E.** mérnök

a felséges kir. család több tagjának, ugyszinte
a legmagasabb bel- és külhoni hatóságok, elől-
járóságok, intézetek stb. szállítója.

Alapított 1850-ben.

Budapest, Kigyó-tér 2. szám.

Bécs, V., Krongasse 6, saját házában.

Máriaczei gyomorcsöppek.

Kitünő hatásu szer a gyomor minden betegsé-
geiben.

Védjegy.

Fölülmulhatatlan étvágy-
hiány, gyomorgyöngeség, rossz
illatú lélekzet, felfuodás, sa-
vanyu felbőffenés, kolika, gyo-
morhurut, gyomorégés, ho-
mok- és daraképződés, tul-
ságos nyálkaképződés, sárga-
ság, undor és hányás, főfá-
jás (ha a gyomortól ered),
gyomorgöres, székszorulás, a
gyomornak ételekkel és ita-
lokkal való túlterhelése, gi-
liszták, lép-, máj-, és arany-
eres bántalmak eseteiben. —

Egy üveg cse ára használati utasítással együtt
40 kr., kettőspalaczk 70 kr.

Központi szétküldés **Brády Károly** gyógy-
szerész által **Kremsierben** (Morvaország.)

Kaphatók

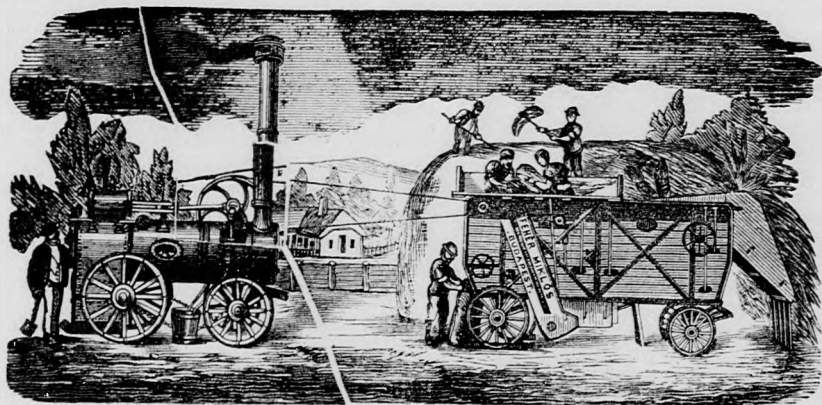
Török József gyógyszertárában Buda-
pest, király u. 12.

Óvás! A valódi máriaczei gyomorcsöppek
sokféleképen hamisítottak és utánoz-
tatnak. A valódiság jeléül minden palaczk vörös; főn-
nebbi védjeggyel ellátott csomagolásban legyen, s a
szintén minden palaczkhoz mellékelt használati utasítá-
son rajta kell hogy legyen, miszerint az Gusek Henrik
nyomdájában, Kremsierben nyomott.

A magyar királyi államvasutak gépgyára

a legujabb szerkezetű és minden tekintetben felülmulhatlan

gyakorlatilag legjobbaknak bizonyult

6, 8 és 10 lóerejű lokomobiljait

fa-, szén és szalmafütésre,

valamint a magvesztés teljes mellőzését eredményező szab. meghosszabbított rázóasztal-
lal és szab. sajtászerű törekrostával ellátott

48, 54 és 60" széles vaskeretű gőz-cséplőgépeit,

mely újításokkal immár 450-nél több cséplőgép működik az országban fényes sikerrel,
továbbá

kitűnő szerkezetű **járgányos cséplőgarnitúráit,**
gabnatisztító rostáit, ekéit és mindennemű gaz-
dasági gépeit kedvező feltételek mellett ajánlja

FEHÉR MIKLÓS

a magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérügynöke

Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám „Köztelek.”

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Fogak és fogsorok

u. m. kaucsuk, vulcanit, celluloid és aranyba foglalt, amerikai zománecfogakat készítő olcsó áron kezesség mellett

DICK B. Budapest, VII., kerepesi-ut 12.

A legjobb és legegészségesebb

üditő-ital,

amely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognacka vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű gyógyülket ad: a

MATTONI-FELE

GISSHÜBLER

legtisztább gyógynyes

SANYU-KUT

hűti a szomjat, hűsít és felfrisít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikkasztó hatása ellen.

Bogdán József

kocsigyáros

ajánlja több százra menő legújabb divatu kocsijait, úgy kész halottas kocsijait a legkedvezőbb feltételek mellett, még részletfizetésre is.

Gyár: Budapest, IX., Páva-utca 10—12. Raktárak: IX., Páva-utca 7. sz. és Múzeum-körút 10 és 19. szám.

Verhovay Gyula

kitűnő műve

„AZ ÁLARCZ KORSZAKA“

kapható a „Népnevelő“ kiadóhivatalában. — 1 frt 10 kr. beküldése után bérmentve küldetik meg.

T. olvasóink becses figyelmébe!

Nagy és olcsó

BUTOR-ELADÁS

jótállás mellett!

2 drb.	szekrény (fényezett)	28 frt.
2	„ ágy	24 „
1	„ mosdó	12 „
1	„ éjjeli szekrény (fényezett)	6 „
1	„ íróasztal	15 „
1	„ pamlag, és 6 szék ripsz v. jutta	50 „
1	„ pamlag, 6 drb zsöllye krepp v. jutta	68 „
1	„ pamlag, 6 drb zsöllye selyem	100 „
1	„ ottoman (krepp vagy jutta)	28 „
1	„ diván (krepp vagy jutta)	25 „

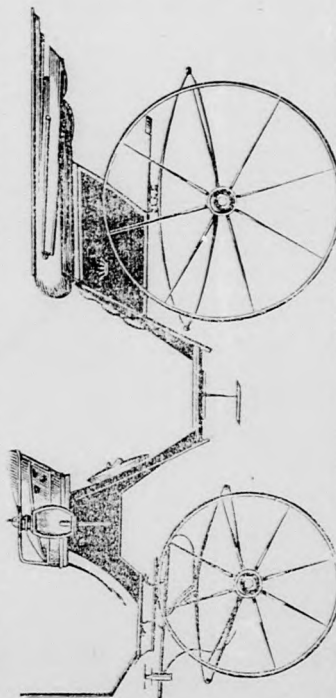
Dósa Kálmán

fővárosi asztalos és kárpitos-butortelep

BUDAPESTEN,

V. ker. Erzsébet tér 19. sz. I. em.

Árjegyzéket bérmentesen küldök, nemkülönben levélbeli megkeresésre azonnal válaszolok.

ZSIGMONDY KÁROLY

kocsigyártó

Budapest, Múzeum-körút 21. szám.

Gyáskocsik községek részére. Árjegyzék ingyen.

Schleinz Károly és Társa.

— Telefon. —

Magyarországi képviselők.

— Telefon. —

Az első
Pilseni Részvény-Serfőződe
Pilsenben.
Hordókban és palaczkokban.
10 palaczktól kezdve házhoz küldetik

Gleichenbergi János-Forrás.
Alkalikus, Muriatikus
szénsavgazdag savanyúvíz.
Kapható:
minden vendéglő, gyógyszerár és fűszerkereskedésben.

Az első
Gráci Részvény-Serfőződe
ezel3tt
Schreiner és Fiai.
Hordókban és palaczkokban.
10 palaczktól kezdve házhoz küldetik

Gizella-Forrás
legegészségesebb és legolcsóbb szénsavdús égvényes savanyúvíz.
Kapható:
minden vendéglő, gyógytár és fűszerkereskedésben.

Strakosch és Bohner-féle mosó-, facsaró- és mángorló-gépek.

Champagner.
Luis François és társa
de
Reims et Promontor.

BUDAPEST.

VIII. ker. Belső stáeczió-utca 47. c. sz.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

BUDAPEST.

Nyarlalóba, fürdőbe utazóknak.

Zsinnóral ellátott horog — 10—2 fríg. **Tornista-táka** válla 1.50—1.90 fríg. **Garnási** 4.50. **Borsák** fr 4—5 fríg. **Kés**, **kanál**, **vill** a egyben 1.8—4.50. **Zs-bbe** **ívó pohár** — 40—. 2 fríg. **L-pos** **zsebnapóra** **fránytábla** 1.—1.50. **Törösbát** 1.50—10 fríg. **Ég** **szapos** **zsebátlampa** 1.—1.50. **Vendégülőknek** **lignum-saonctum** **kuglizó-celyók** 9 9/2 10 1 1/2 1 1/2 11 1/2 12 12 1/2 13 13 1/2 14 14 1/2 15 15 1/2 16 16 1/2 17 17 1/2 18 18 1/2 19 19 1/2 20 20 1/2 21 21 1/2 22 22 1/2 23 23 1/2 24 24 1/2 25 25 1/2 26 26 1/2 27 27 1/2 28 28 1/2 29 29 1/2 30 30 1/2 31 31 1/2 32 32 1/2 33 33 1/2 34 34 1/2 35 35 1/2 36 36 1/2 37 37 1/2 38 38 1/2 39 39 1/2 40 40 1/2 41 41 1/2 42 42 1/2 43 43 1/2 44 44 1/2 45 45 1/2 46 46 1/2 47 47 1/2 48 48 1/2 49 49 1/2 50 50 1/2 51 51 1/2 52 52 1/2 53 53 1/2 54 54 1/2 55 55 1/2 56 56 1/2 57 57 1/2 58 58 1/2 59 59 1/2 60 60 1/2 61 61 1/2 62 62 1/2 63 63 1/2 64 64 1/2 65 65 1/2 66 66 1/2 67 67 1/2 68 68 1/2 69 69 1/2 70 70 1/2 71 71 1/2 72 72 1/2 73 73 1/2 74 74 1/2 75 75 1/2 76 76 1/2 77 77 1/2 78 78 1/2 79 79 1/2 80 80 1/2 81 81 1/2 82 82 1/2 83 83 1/2 84 84 1/2 85 85 1/2 86 86 1/2 87 87 1/2 88 88 1/2 89 89 1/2 90 90 1/2 91 91 1/2 92 92 1/2 93 93 1/2 94 94 1/2 95 95 1/2 96 96 1/2 97 97 1/2 98 98 1/2 99 99 1/2 100 100 1/2 101 101 1/2 102 102 1/2 103 103 1/2 104 104 1/2 105 105 1/2 106 106 1/2 107 107 1/2 108 108 1/2 109 109 1/2 110 110 1/2 111 111 1/2 112 112 1/2 113 113 1/2 114 114 1/2 115 115 1/2 116 116 1/2 117 117 1/2 118 118 1/2 119 119 1/2 120 120 1/2 121 121 1/2 122 122 1/2 123 123 1/2 124 124 1/2 125 125 1/2 126 126 1/2 127 127 1/2 128 128 1/2 129 129 1/2 130 130 1/2 131 131 1/2 132 132 1/2 133 133 1/2 134 134 1/2 135 135 1/2 136 136 1/2 137 137 1/2 138 138 1/2 139 139 1/2 140 140 1/2 141 141 1/2 142 142 1/2 143 143 1/2 144 144 1/2 145 145 1/2 146 146 1/2 147 147 1/2 148 148 1/2 149 149 1/2 150 150 1/2 151 151 1/2 152 152 1/2 153 153 1/2 154 154 1/2 155 155 1/2 156 156 1/2 157 157 1/2 158 158 1/2 159 159 1/2 160 160 1/2 161 161 1/2 162 162 1/2 163 163 1/2 164 164 1/2 165 165 1/2 166 166 1/2 167 167 1/2 168 168 1/2 169 169 1/2 170 170 1/2 171 171 1/2 172 172 1/2 173 173 1/2 174 174 1/2 175 175 1/2 176 176 1/2 177 177 1/2 178 178 1/2 179 179 1/2 180 180 1/2 181 181 1/2 182 182 1/2 183 183 1/2 184 184 1/2 185 185 1/2 186 186 1/2 187 187 1/2 188 188 1/2 189 189 1/2 190 190 1/2 191 191 1/2 192 192 1/2 193 193 1/2 194 194 1/2 195 195 1/2 196 196 1/2 197 197 1/2 198 198 1/2 199 199 1/2 200 200 1/2 201 201 1/2 202 202 1/2 203 203 1/2 204 204 1/2 205 205 1/2 206 206 1/2 207 207 1/2 208 208 1/2 209 209 1/2 210 210 1/2 211 211 1/2 212 212 1/2 213 213 1/2 214 214 1/2 215 215 1/2 216 216 1/2 217 217 1/2 218 218 1/2 219 219 1/2 220 220 1/2 221 221 1/2 222 222 1/2 223 223 1/2 224 224 1/2 225 225 1/2 226 226 1/2 227 227 1/2 228 228 1/2 229 229 1/2 230 230 1/2 231 231 1/2 232 232 1/2 233 233 1/2 234 234 1/2 235 235 1/2 236 236 1/2 237 237 1/2 238 238 1/2 239 239 1/2 240 240 1/2 241 241 1/2 242 242 1/2 243 243 1/2 244 244 1/2 245 245 1/2 246 246 1/2 247 247 1/2 248 248 1/2 249 249 1/2 250 250 1/2 251 251 1/2 252 252 1/2 253 253 1/2 254 254 1/2 255 255 1/2 256 256 1/2 257 257 1/2 258 258 1/2 259 259 1/2 260 260 1/2 261 261 1/2 262 262 1/2 263 263 1/2 264 264 1/2 265 265 1/2 266 266 1/2 267 267 1/2 268 268 1/2 269 269 1/2 270 270 1/2 271 271 1/2 272 272 1/2 273 273 1/2 274 274 1/2 275 275 1/2 276 276 1/2 277 277 1/2 278 278 1/2 279 279 1/2 280 280 1/2 281 281 1/2 282 282 1/2 283 283 1/2 284 284 1/2 285 285 1/2 286 286 1/2 287 287 1/2 288 288 1/2 289 289 1/2 290 290 1/2 291 291 1/2 292 292 1/2 293 293 1/2 294 294 1/2 295 295 1/2 296 296 1/2 297 297 1/2 298 298 1/2 299 299 1/2 300 300 1/2 301 301 1/2 302 302 1/2 303 303 1/2 304 304 1/2 305 305 1/2 306 306 1/2 307 307 1/2 308 308 1/2 309 309 1/2 310 310 1/2 311 311 1/2 312 312 1/2 313 313 1/2 314 314 1/2 315 315 1/2 316 316 1/2 317 317 1/2 318 318 1/2 319 319 1/2 320 320 1/2 321 321 1/2 322 322 1/2 323 323 1/2 324 324 1/2 325 325 1/2 326 326 1/2 327 327 1/2 328 328 1/2 329 329 1/2 330 330 1/2 331 331 1/2 332 332 1/2 333 333 1/2 334 334 1/2 335 335 1/2 336 336 1/2 337 337 1/2 338 338 1/2 339 339 1/2 340 340 1/2 341 341 1/2 342 342 1/2 343 343 1/2 344 344 1/2 345 345 1/2 346 346 1/2 347 347 1/2 348 348 1/2 349 349 1/2 350 350 1/2 351 351 1/2 352 352 1/2 353 353 1/2 354 354 1/2 355 355 1/2 356 356 1/2 357 357 1/2 358 358 1/2 359 359 1/2 360 360 1/2 361 361 1/2 362 362 1/2 363 363 1/2 364 364 1/2 365 365 1/2 366 366 1/2 367 367 1/2 368 368 1/2 369 369 1/2 370 370 1/2 371 371 1/2 372 372 1/2 373 373 1/2 374 374 1/2 375 375 1/2 376 376 1/2 377 377 1/2 378 378 1/2 379 379 1/2 380 380 1/2 381 381 1/2 382 382 1/2 383 383 1/2 384 384 1/2 385 385 1/2 386 386 1/2 387 387 1/2 388 388 1/2 389 389 1/2 390 390 1/2 391 391 1/2 392 392 1/2 393 393 1/2 394 394 1/2 395 395 1/2 396 396 1/2 397 397 1/2 398 398 1/2 399 399 1/2 400 400 1/2 401 401 1/2 402 402 1/2 403 403 1/2 404 404 1/2 405 405 1/2 406 406 1/2 407 407 1/2 408 408 1/2 409 409 1/2 410 410 1/2 411 411 1/2 412 412 1/2 413 413 1/2 414 414 1/2 415 415 1/2 416 416 1/2 417 417 1/2 418 418 1/2 419 419 1/2 420 420 1/2 421 421 1/2 422 422 1/2 423 423 1/2 424 424 1/2 425 425 1/2 426 426 1/2 427 427 1/2 428 428 1/2 429 429 1/2 430 430 1/2 431 431 1/2 432 432 1/2 433 433 1/2 434 434 1/2 435 435 1/2 436 436 1/2 437 437 1/2 438 438 1/2 439 439 1/2 440 440 1/2 441 441 1/2 442 442 1/2 443 443 1/2 444 444 1/2 445 445 1/2 446 446 1/2 447 447 1/2 448 448 1/2 449 449 1/2 450 450 1/2 451 451 1/2 452 452 1/2 453 453 1/2 454 454 1/2 455 455 1/2 456 456 1/2 457 457 1/2 458 458 1/2 459 459 1/2 460 460 1/2 461 461 1/2 462 462 1/2 463 463 1/2 464 464 1/2 465 465 1/2 466 466 1/2 467 467 1/2 468 468 1/2 469 469 1/2 470 470 1/2 471 471 1/2 472 472 1/2 473 473 1/2 474 474 1/2 475 475 1/2 476 476 1/2 477 477 1/2 478 478 1/2 479 479 1/2 480 480 1/2 481 481 1/2 482 482 1/2 483 483 1/2 484 484 1/2 485 485 1/2 486 486 1/2 487 487 1/2 488 488 1/2 489 489 1/2 490 490 1/2 491 491 1/2 492 492 1/2 493 493 1/2 494 494 1/2 495 495 1/2 496 496 1/2 497 497 1/2 498 498 1/2 499 499 1/2 500 500 1/2 501 501 1/2 502 502 1/2 503 503 1/2 504 504 1/2 505 505 1/2 506 506 1/2 507 507 1/2 508 508 1/2 509 509 1/2 510 510 1/2 511 511 1/2 512 512 1/2 513 513 1/2 514 514 1/2 515 515 1/2 516 516 1/2 517 517 1/2 518 518 1/2 519 519 1/2 520 520 1/2 521 521 1/2 522 522 1/2 523 523 1/2 524 524 1/2 525 525 1/2 526 526 1/2 527 527 1/2 528 528 1/2 529 529 1/2 530 530 1/2 531 531 1/2 532 532 1/2 533 533 1/2 534 534 1/2 535 535 1/2 536 536 1/2 537 537 1/2 538 538 1/2 539 539 1/2 540 540 1/2 541 541 1/2 542 542 1/2 543 543 1/2 544 544 1/2 545 545 1/2 546 546 1/2 547 547 1/2 548 548 1/2 549 549 1/2 550 550 1/2 551 551 1/2 552 552 1/2 553 553 1/2 554 554 1/2 555 555 1/2 556 556 1/2 557 557 1/2 558 558 1/2 559 559 1/2 560 560 1/2 561 561 1/2 562 562 1/2 563 563 1/2 564 564 1/2 565 565 1/2 566 566 1/2 567 567 1/2 568 568 1/2 569 569 1/2 570 570 1/2 571 571 1/2 572 572 1/2 573 573 1/2 574 574 1/2 575 575 1/2 576 576 1/2 577 577 1/2 578 578 1/2 579 579 1/2 580 580 1/2 581 581 1/2 582 582 1/2 583 583 1/2 584 584 1/2 585 585 1/2 586 586 1/2 587 587 1/2 588 588 1/2 589 589 1/2 590 590 1/2 591 591 1/2 592 592 1/2 593 593 1/2 594 594 1/2 595 595 1/2 596 596 1/2 597 597 1/2 598 598 1/2 599 599 1/2 600 600 1/2 601 601 1/2 602 602 1/2 603 603 1/2 604 604 1/2 605 605 1/2 606 606 1/2 607 607 1/2 608 608 1/2 609 609 1/2 610 610 1/2 611 611 1/2 612 612 1/2 613 613 1/2 614 614 1/2 615 615 1/2 616 616 1/2 617 617 1/2 618 618 1/2 619 619 1/2 620 620 1/2 621 621 1/2 622 622 1/2 623 623 1/2 624 624 1/2 625 625 1/2 626 626 1/2 627 627 1/2 628 628 1/2 629 629 1/2 630 630 1/2 631 631 1/2 632 632 1/2 633 633 1/2 634 634 1/2 635 635 1/2 636 636 1/2 637 637 1/2 638 638 1/2 639 639 1/2 640 640 1/2 641 641 1/2 642 642 1/2 643 643 1/2 644 644 1/2 645 645 1/2 646 646 1/2 647 647 1/2 648 648 1/2 649 649 1/2 650 650 1/2 651 651 1/2 652 652 1/2 653 653 1/2 654 654 1/2 655 655 1/2 656 656 1/2 657 657 1/2 658 658 1/2 659 659 1/2 660 660 1/2 661 661 1/2 662 662 1/2 663 663 1/2 664 664 1/2 665 665 1/2 666 666 1/2 667 667 1/2 668 668 1/2 669 669 1/2 670 670 1/2 671 671 1/2 672 672 1/2 673 673 1/2 674 674 1/2 675 675 1/2 676 676 1/2 677 677 1/2 678 678 1/2 679 679 1/2 680 680 1/2 681 681 1/2 682 682 1/2 683 683 1/2 684 684 1/2 685 685 1/2 686 686 1/2 687 687 1/2 688 688 1/2 689 689 1/2 690 690 1/2 691 691 1/2 692 692 1/2 693 693 1/2 694 694 1/2 695 695 1/2 696 696 1/2 697 697 1/2 698 698 1/2 699 699 1/2 700 700 1/2 701 701 1/2 702 702 1/2 703 703 1/2 704 704 1/2 705 705 1/2 706 706 1/2 707 707 1/2 708 708 1/2 709 709 1/2 710 710 1/2 711 711 1/2 712 712 1/2 713 713 1/2 714 714 1/2 715 715 1/2 716 716 1/2 717 717 1/2 718 718 1/2 719 719 1/2 720 720 1/2 721 721 1/2 722 722 1/2 723 723 1/2 724 724 1/2 725 725 1/2 726 726 1/2 727 727 1/2 728 728 1/2 729 729 1/2 730 730 1/2 731 731 1/2 732 732 1/2 733 733 1/2 734 734 1/2 735 735 1/2 736 736 1/2 737 737 1/2 738 738 1/2 739 739 1/2 740 740 1/2 741 741 1/2 742 742 1/2 743 743 1/2 744 744 1/2 745 745 1/2 746 746 1/2 747 747 1/2 748 748 1/2 749 749 1/2 750 750 1/2 751 751 1/2 752 752 1/2 753 753 1/2 754 754 1/2 755 755 1/2 756 756 1/2 757 757 1/2 758 758 1/2 759 759 1/2 760 760 1/2 761 761 1/2 762 762 1/2 763 763 1/2 764 764 1/2 765 765 1/2 766 766 1/2 767 767 1/2 768 768 1/2 769 769 1/2 770 770 1/2 771 771 1/2 772 772 1/2 773 773 1/2 774 774 1/2 775 775 1/2 776 776 1/2 777 777 1/2 778 778 1/2 779 779 1/2 780 780 1/2 781 781 1/2 782 782 1/2 783 783 1/2 784 784 1/2 785 785 1/2 786 786 1/2 787 787 1/2 788 788 1/2 789 789 1/2 790 790 1/2 791 791 1/2 792 792 1/2 793 793 1/2 794 794 1/2 795 795 1/2 796 796 1/2 797 797 1/2 798 798 1/2 799 799 1/2 800 800 1/2 801 801 1/2 802 802 1/2 803 803 1/2 804 804 1/2 805 805 1/2 806 806 1/2 807 807 1/2 808 808 1/2 809 809 1/2 810 810 1/2 811 811 1/2 812 812 1/2 813 813 1/2 814 814 1/2 815 815 1/2 816 816 1/2 817 817 1/2 818 818 1/2 819 819 1/2 820 820 1/2 821 821 1/2 822 822 1/2 823 823 1/2 824 824 1/2 825 825 1/2 826 826 1/2 827 827 1/2 828 828 1/2 829 829 1/2 830 830 1/2 831 831 1/2 832 832 1/2 833 833 1/2 834 834 1/2 835 835 1/2 836 836 1/2 837 837 1/2 838 838 1/2 839 839 1/2 840 840 1/2 841 841 1/2 842 842 1/2 843 843 1/2 844 844 1/2 845 845 1/2 846 846 1/2 847 847 1/2 848 848 1/2 849 849 1/2 850 850 1/2 851 851 1/2 852 852 1/2 853 853 1/2 854 854 1/2 855 855 1/2 856 856 1/2 857 857 1/2 858 858 1/2 859 859 1/2 860 860 1/2 861 861 1/2 862 862 1/2 863 863 1/2 864 864 1/2 865 865 1/2 866 866 1/2 867 867 1/2 868 868 1/2 869 869 1/2 870 870 1/2 871 871 1/2 872 872 1/2 873 873 1/2 874 874 1/2 875 875 1/2 876 876 1/2 877 877 1/2 878 878 1/2 879 879 1/2 880 880 1/2 881 881 1/2 882 882 1/2 883 883 1/2 884 884 1/2 885 885 1/2 886 886 1/2 887 887 1/2 888 888 1/2 889 889 1/2 890 890 1/2 891 891 1/2 892 892 1/2 893 893 1/2 894 894 1/2 895 895 1/2 896 896 1/2 897 897 1/2 898 898 1/2 899 899 1/2 900 900 1/2 901 901 1/2 902 902 1/2 903 903 1/2 904 904 1/2 905 905 1/2 906 906 1/2 907 907 1/2 908 908 1/2 909 909 1/2 910 910 1/2 911 911 1/2 912 912 1/2 913 913 1/2 914 914 1/2 915 915 1/2 916 916 1/2 917 917 1/2 918 918 1/2 919 919 1/2 920 920 1/2 921 921 1/2 922 922 1/2 923 923 1/2 924 924 1/2 925 925 1/2 926 926 1/2 927 927 1/2 928 928 1/2 929 929 1/2 930 930 1/2 931 931 1/2 932 932 1/2 933 933 1/2 934 934 1/2 935 935 1/2 936 936 1/2 937 937 1/2 938 938 1/2 939 939 1/2 940 940 1/2 941 941 1/2 942 942 1/2 943 943 1/2 944 944 1/2 945 945 1/2 946 946 1/2 947 947 1/2 948 948 1/2